

بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مردم شهر اردبیل در مورد عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری، ۱۳۸۰

محمدعلی محمدی^۱، دکتر حسین دوستکامی^۲، بهروز دادخواه^۳، دکتر سید هاشم سزاوار^۲

چکیده

زمینه و هدف: بیماریهای عروق کرونری از مهمترین علل مرگ و میر در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه است. در مورد این بیماریها، عوامل خطر ساز متعددی دخیل می‌باشند که برخی از آنها قابل کنترل و پیشگیری هستند. برای کنترل این عوامل باید آموزش‌های لازم به جامعه داده شود و قبل از آن لازم است میزان دانش و آگاهی اولیه مردم نسبت به هر کدام از عوامل خطر ساز مشخص گردد. این تحقیق نیز با هدف تعیین میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مردم شهر اردبیل در مورد عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری در سال ۱۳۸۰ انجام شده است.

روش کار: این مطالعه، یک بررسی توصیفی - تحلیلی است که بر روی ۳۸۴ نفر زن و مرد بالای ۲۰ سال شهر اردبیل که از ۵ خوشه آماری بطور تصادفی انتخاب شده بودند انجام گردید. ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه ای بود که از طریق مراجعه به درب منازل افراد با مصاحبه تکمیل شد سپس اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار کامپیوتری SPSS تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: از کل نمونه‌های مورد بررسی ۵/۵۰٪ را زنان تشکیل میدادند. میزان تحصیلات ۳/۲۷٪ در حد دبیرستان بود. بیشترین میزان آگاهی از عوامل خطر ساز در جامعه مورد بررسی، در زمینه استرس‌ها و فشارهای روحی (۷۵٪) بود. نتایج تحقیق نشان داد که ۹/۶۶٪ افراد از اثر بی تحرکی در ایجاد بیماری قلبی با اطلاع بودند، اما فقط ۱۳٪ آنها اظهار داشتند که ورزش می‌کنند. ۱/۵۲٪ افراد از نقش مضر مصرف زیاد نمک در بیماری عروق کرونری آگاه بودند، در حالیکه تنها ۱۵٪ آنها غذا را بصورت کم نمک مصرف میکردند. ۲/۴۸٪ آنها از فایده روغن مایع برای سلامتی آگاه بودند، اما فقط ۲۵٪ آنها از این روغن استفاده میکردند. نتایج نشان داد که ۲/۴۲٪ افراد دارای آگاهی متوسط، ۳/۵۱٪ نگرش مثبت و ۹/۴۰٪ دارای عملکرد ضعیف نسبت به عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری بودند و بین متغیرهای آگاهی با نگرش، عملکرد و نگرش با عملکرد رابطه معنی دار آماری وجود داشت و با افزایش آگاهی و نگرش، عملکرد واحدهای مورد پژوهش نیز بهبود یافته بود.

نتیجه گیری: با توجه به این نتایج، برنامه ریزی‌های منظم جهت ارتقاء آگاهی و عملکرد افراد بعنوان گام‌های اولیه پیشگیری از بیماری عروق کرونری ضروری به نظر میرسد.

واژه‌های کلیدی: بیماری عروق کرونری، عوامل خطر ساز، آگاهی، نگرش، عملکرد

۱- (مؤلف مسئول): مربی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی - دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۲ - استادیار بیماریهای قلب و عروق دانشکده پزشکی - دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۳- مربی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی - دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

مقدمه

بیماریهای عروق کرونری از علل اصلی مرگ و میر در جوامع انسانی است [۱]. این بیماریها نه تنها مرگ و میر زیادی داشته بلکه پیامدهای جسمی، روانی و اجتماعی نیز برای مبتلایان بدنبال دارند [۲]. متأسفانه بیماریهای عروق کرونری طیف گسترده خود را از جهان غرب به کشورهای در حال توسعه کشانده و سبب اتلاف سرمایه‌های انسانی و مادی فراوان گردیده است [۳]. این در حالی است که طی ۲۵ سال گذشته، کاهش چشمگیری در مرگ و میر ناشی از CAD^۱ در کشورهای صنعتی و پیشرفته ایجاد شده که علت عمده آنرا میتوان شناخت بهتر عوامل مستعد کننده این بیماریها دانست [۴].

در ایران نیز، این بیماریها بصورت یک مشکل اجتماعی رو به تزاید گذاشته، مهمترین و بیشترین علت مرگ و میر بوده و علت حدود ۳۸٪ کل مرگ و میرهای باشد که در سالهای اخیر میزان آن سیر صعودی داشته است [۵] که ناشی از شیوع عوامل خطر ساز آن در جامعه می‌باشد. بیماریهای عروق کرونری را قبل از اینکه یک بیماری بدانیم باید یک سندرم بنامیم، زیرا اغلب افراد مبتلا در طول زندگی خود عوامل مساعد کننده یا عوامل خطر ساز متعددی را تجربه می‌کنند. طبیعتاً در صورتیکه آگاهی افراد از این عوامل خطر و رابطه آنها با بروز بیماریهای عروق کرونری افزایش یابد عملکرد آنها نسبت به تغییر شیوه‌های زندگی تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. چون میزان آگاهی جزء ابعاد فکری انسان است و اعمال مربوط به سلامتی را تحت تاثیر قرار میدهد [۶] میزان آگاهی افراد و درک آنها از عوامل خطر ساز بیماری و انگیزه آنها برای کاهش عوامل خطر ساز بیماری میتواند موجب ارتقاء سلامتی و جلوگیری از ابتلا به بیماری شود

[۷] به همین منظور در یک مطالعه مقطعی در شهر اصفهان که در سال ۱۳۷۴ انجام گرفت آگاهی، نگرش و عملکرد ۲۴۰۰ نفر از مردم این شهر در مورد عوامل خطر ساز بیماریهای قلبی - عروقی بررسی شد. نتایج مطالعه نشان داد که در زمینه تغذیه و آگاهی مردم از نقش انواع مواد غذایی از جمله روغن‌ها، ۸۳٪ زنان و ۷۶٪ مردان بهترین روغن مصرفی را روغن مایع می‌دانستند، ولی فقط ۲۲/۸٪ زنان و ۱۸/۴٪ مردان روغن مایع مصرف می‌کردند. آگاهی مردم از عوارض اضافه وزن و بی‌حرکی بر روی بیماریهای قلبی نسبتاً خوب، ولی عملکرد آنها در این زمینه ضعیف بود [۸]. نظر به اهمیت بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مردم از عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری و لزوم اطلاع از آنها جهت برنامه ریزیهای بهداشتی، این طرح تحقیقاتی با هدف تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد مردم شهر اردبیل نسبت به عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری در سال «۱۳۸۰» انجام شد.

مواد و روشها

این مطالعه یک بررسی توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری این بررسی، کلیه افراد بالای ۲۰ سال ساکن شهر اردبیل بودند.

برای تعیین تعداد نمونه، با در نظر گرفتن $P = 0/05$ (نسبت عوامل آگاهی، نگرش و عملکرد در جامعه مورد مطالعه) و حدود اطمینان ۹۵٪ و دقت ۰/۰۵ حجم نمونه لازم ۳۸۴ نفر تعیین گردید که با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای سیستماتیک انتخاب شدند. طبق مشاوره آماری ابتدا شهر اردبیل به ۵ منطقه مرکزی، شمالی، جنوبی، غربی و شرقی تقسیم شد. سپس از بین مراکز بهداشتی درمانی این مناطق ۵

مرکز بطور تصادفی انتخاب و به تعداد مساوی از هر مرکز تعداد ۷۷ خانوار بطور تصادفی انتخاب گردید و از هر خانواده هم یک نفر مورد بررسی قرار گرفت.

ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۴ بخش (خصوصیات فردی اجتماعی، سوالات مربوط به آگاهی، نگرش و عملکرد) بود و اطلاعات توسط پرسشگری و از طریق مراجعه به درب منزل نمونه‌ها و مصاحبه چهره به چهره جمع آوری گردید. برای کسب اعتبار علمی^۱ ابزار گرد آوری داده‌ها از روش اعتبار محتوا^۲ و جهت کسب اعتماد علمی^۳ ابزار گرد آوری داده‌ها از روش آزمون مجدد^۴ استفاده شد ($r=0/82$). برای کمی کردن داده‌ها، برای هر سؤال مربوط به آگاهی و عملکرد یک نمره در نظر گرفته شد، سپس رتبه‌های میزان آگاهی و عملکرد تعیین گردید به هر پاسخ صحیح یک امتیاز داده شد و برای جوابهای غلط و نمی‌دانم نیز صفر منظور گردید در ارتباط با میزان آگاهی، با توجه به اینکه پرسشنامه حاوی ۲۱ سؤال بود امتیاز بدست آمده برای هر بیمار می‌توانست ۲۱ منظور گردد. امتیاز ۷-۰ بعنوان آگاهی ضعیف، ۱۴-۸ آگاهی متوسط و ۲۱-۱۵ آگاهی خوب منظور شد. در مورد طبقه بندی عملکرد نیز به همین ترتیب عمل شد و برای اندازه‌گیری نگرش نیز از یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت استفاده شد. سپس اطلاعات جمع آوری شده از ۳۸۴ نفر با استفاده از نرم‌افزار کامپیوتری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (توزیع فراوانی نسبی، مطلق و میانگین) و استنباطی (آزمون کای دو) استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج بررسی نشان داد ۵۰/۵٪ نمونه‌های مورد بررسی

را زنان و مابقی را مردان تشکیل میدادند، ۷۰/۷٪ افراد مورد بررسی متأهل و ۵۳/۶٪ واحدها خانه دار و بیکار بودند. یافته‌ها نشان دادند که اکثریت واحدها (۲۷/۳٪) تحصیلات در سطح دبیرستان و اقلیت آنان (۱۴/۳٪) تحصیلات عالی داشتند.

فقط ۴۸/۲٪ آنان اظهار داشتند درباره عوامل خطر بیماری عروق کرونری از منابع مختلف اطلاعات کسب نموده‌اند. بیشترین درصد (۳۵/۱٪) منبع کسب اطلاعات واحدهای مورد پژوهش، گروههای پزشکی و پس از آن رسانه‌های گروهی (۳۴/۴٪) بوده است.

در پاسخ به هدف اول پژوهش تعیین میزان آگاهی مردم شهر اردبیل از عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری یافته‌ها نشان داد که ۴۰/۱٪ مردم از تاثیر نا مطلوب غذاهای پرچربی در ابتلا به بیماریهای عروق کرونری آگاهی داشتند. ۵۲/۱٪ مردم از نقش مضر مصرف زیاد نمک در بیماریهای عروق کرونری آگاه بودند، در حالیکه فقط ۴۸/۲٪ آنها از فایده روغن نباتی مایع بر سلامتی آگاه بودند. ۴۴/۳٪ از افراد مورد بررسی غذاهای سرخ کردنی را برای سلامتی مضر تشخیص دادند و ۴۵/۱٪ آنها مصرف غذاهای آب پز را برای پیشگیری از بیماری عروق کرونری مناسب‌تر تشخیص دادند.

موضوع دیگری که در این تحقیق مورد سوال قرار گرفت، آگاهی مردم در زمینه نقش تحرک و ورزش در پیشگیری از بروز بیماریهای عروق کرونری بود که ۶۶/۹٪ مردم بر نقش ورزش در پیشگیری از بیماری واقف بودند. ۴۱/۴٪ نمونه‌ها از اثر سیگار در ایجاد بیماری و ۴۸/۲٪ آنها از نقش مصرف گوشت ماهی در پیشگیری از بیماری عروق کرونری آگاه بودند و ۷۵٪ آنها استرس‌های زندگی را عامل اصلی بروز بیماری عروق کرونری می‌دانستند.

1- Validity

2- Content Validity

3- Reliability

4-Test-Retest

در پاسخ به هدف سوم پژوهش تعیین عملکرد مردم شهر اردبیل در مورد عوامل خطر بیماری عروق کرونری یافته‌ها نشان داد، ۲۴٪ افراد مورد مطالعه سیگاری بودند. ۱۵٪ آنها غذا را بصورت کم نمک مصرف می‌کردند. همچنین روغن مصرفی ۲۵٪ آنها روغن مایع بود. مطالعه روی جمعیت آماری شهر اردبیل نشان دهنده آن بود که فقط ۱۳٪ افراد تحت مطالعه ورزش می‌کردند و ۸۷٪ تحرک ورزشی نداشتند. ۳۸٪ افراد مورد بررسی بیشتر از غذاهای آب‌پز و کم چربی استفاده می‌کردند و تنها ۱۰/۷٪ مردم گوشت ماهی را یکبار و یا بیشتر در ماه مصرف می‌کردند.

در مجموع نتایج نشان داد ۴۰/۹٪ افراد مورد بررسی عملکرد ضعیف، ۳۵/۷٪ عملکرد متوسط و تنها ۲۳/۴٪ عملکرد خوب در رابطه با عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری داشتند.

در پاسخ به هدف چهارم پژوهش «تعیین رابطه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد» یافته‌ها نشان داد که ۹۱/۳٪ افراد با آگاهی خوب از نگرش مثبت و ۷۵/۶٪ افراد با آگاهی ضعیف از نگرش منفی برخوردار بودند و این تفاوت از نظر آماری نیز معنی دار بود (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲. توزیع فراوانی مطلق و درصدی واحدهای مورد پژوهش بر حسب میزان آگاهی و نگرش

نگرش آگاهی	مثبت		منفی		جمع
	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	
ضعیف	۲۹	۲۴/۴	۹۰	۷۵/۶	۱۱۹
متوسط	۷۴	۴۵/۷	۸۸	۵۴/۳	۱۶۲
خوب	۹۴	۹۱/۳	۹	۸/۷	۱۰۳
جمع	۱۹۷	۵۱/۳	۱۸۷	۴۸/۷	۳۸۴

$$\chi^2 = 10.2/4 \quad df=2 \quad P=0.001$$

همچنین بیشترین درصد (۶۰/۵٪) افراد با آگاهی ضعیف از عملکرد ضعیف و ۶۷٪ افراد با آگاهی خوب از عملکرد خوب نیز برخوردار بودند و این تفاوت از نظر آماری نیز معنی دار بود (جدول شماره ۳).

۵۶٪ از افراد درباره رابطه چربی بالای خون و بیماریهای عروق کرونری ابراز بی‌اطلاعی نمودند. در مجموع بر اساس یافته‌های این مطالعه، ۴۲/۲٪ افراد مورد مطالعه آگاهی متوسط، ۳۱٪ آگاهی ضعیف و فقط ۲۶/۸٪ آگاهی خوبی از عوامل خطر این بیماری داشتند.

در پاسخ به هدف دوم پژوهش تعیین نگرش مردم شهر اردبیل از عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری نتایج بررسی نشان داد ۵۱/۳٪ نگرش مثبت و ۴۸/۷٪ از نگرش منفی برخوردار بودند.

در پاسخ به سؤال بنظر من مصرف گوشت ماهی از بیماری عروق کرونری پیشگیری می‌کند، ۵۰٪ موافق بودند و ۷۵٪ آنها اعتقاد داشتند کنترل فشار خون در پیشگیری از بیماریهای عروق کرونری اهمیت بیشتری دارد. ۵۹/۹٪ موافق بودند که مصرف سیگار باعث بیماری قلبی می‌شود و ۴۷/۱٪ معتقد بودند که مصرف نمک باعث بیماری نمی‌شود. ۵۴/۷٪ نمونه‌ها معتقد بودند که استرس‌های زندگی باعث بیماری قلبی می‌شود و ۵۰٪ نیز باور داشتند که مصرف غذاهای سرخ کردنی نقشی در ایجاد بیماری عروق کرونری ندارد.

مقایسه امتیاز نگرش بر حسب جنس در افراد مورد مطالعه تفاوت معنی داری را نشان نداد. امتیاز نگرش افراد مورد مطالعه بر اساس تحصیلات در جدول (۱) خلاصه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار نگرش افراد مورد مطالعه بر حسب تحصیلات

تحصیلات	تعداد	امتیاز نگرش
بیسواد	۸۸	$7/34 \pm 2/81$
ابتدایی تا راهنمایی	۱۳۶	$10/41 \pm 3/32$
دبیرستان	۱۰۵	$11/5 \pm 2/81$
تحصیلات عالی	۵۵	$13/11 \pm 2/1$
جمع	۳۸۴	$13/8 \pm 2/05$

جدول شماره ۳. توزیع فراوانی مطلق و درصدی واحدهای مورد پژوهش بر حسب میزان آگاهی و عملکرد

عملکرد	ضعیف	متوسط	خوب	جمع
آگاهی	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد
ضعیف	۷۲	۳۹	۸	۱۱۹
متوسط	۷۴	۷۵	۱۳	۱۶۲
خوب	۱۱	۲۳	۶۹	۱۰۳
جمع	۱۵۷	۱۳۷	۹۰	۳۸۴

$$\chi^2 = 159/6 \quad df=4 \quad P = 0/001$$

و نیز بیشترین درصد (۴۰/۱٪) افراد با نگرش مثبت از عملکرد خوبی برخوردار بودند و این تفاوت نیز از نظر آماری معنی دار بود (جدول شماره ۴).

جدول شماره ۴. توزیع فراوانی مطلق و درصدی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نگرش و عملکرد

عملکرد	ضعیف	متوسط	خوب	جمع
آگاهی	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد
منفی	۱۱۲	۶۴	۱۱	۱۸۷
مثبت	۴۵	۷۳	۷۹	۱۹۷
جمع	۱۵۷	۱۳۷	۹۰	۳۸۴

$$\chi^2 = 80/3 \quad df=2 \quad P = 0/001$$

بحث

۵۰/۵٪ افراد مورد بررسی را زنان تشکیل میدادند ۷۰/۸٪ آنها متأهل و ۲۷/۳٪ تحصیلات در سطح دبیرستان داشتند. از کل افراد بررسی شده، ۱۰/۷٪ مبتلابه بیماری عروق کرونری بودند و دارو مصرف می‌کردند. در رابطه با منبع کسب اطلاعات مشخص گردید که کارکنان بهداشتی - درمانی (پزشکان، پرستاران و...) در افزایش آگاهی از عوامل خطر ساز بیماری عروق کرونری دارای بیشترین تاثیر بوده‌اند در بررسی محبوب و همکاران در مورد منبع کسب آگاهی، در مقام اول دوستان و آشنایان سپس رادیو تلویزیون قرار داشتند [۹].

۵۲/۱٪ مردم از نقش مضر مصرف زیاد نمک بر پر

فشاری خون آگاهی داشتند در حالیکه تنها ۱۵٪ آنها غذا را بصورت کم نمک مصرف می‌کردند. در مورد نقش انواع روغن در بروز بیماری عروق کرونری آگاهی مردم از روغن‌های مفید برای سیستم قلبی عروقی با عملکرد آنان تفاوت داشت بطوری که ۴۸/۲٪ آنها از فایده روغن مایع برای سلامتی آگاه بودند ولی تنها ۲۵٪ آنها از این روغن استفاده می‌کردند. صراف زادگان و همکاران نیز در بررسی خود نشان دادند که آگاهی مردم از روغن‌های مفید برای سلامتی با عملکرد آنها تفاوت دارد [۸]. تفاوت بین آگاهی و عملکرد مردم در این زمینه، دلایل متعددی میتواند داشته باشد که یکی از آنها مسائل اقتصادی و توزیع روغن‌های جامد (هیدروژنه) می‌باشد که باعث ترغیب بیشتر مردم به مصرف آنها میشود. همچنین نتایج بررسی انجام شده در همدان نشان می‌دهد که ۵۰٪ از افراد روغن نباتی مایع را برای سلامتی مناسب‌تر تشخیص دادند ولی علی‌رغم آگاهی تنها ۲/۷٪ آنها از روغن مایع استفاده میکردند [۱۰].

میزان مصرف گوشت ماهی که یکی از عوامل پیشگیری کننده از ناراحتیهای قلبی - عروقی است مورد سوال بود. در این زمینه نیز دانش مردم نسبتاً مطلوب (۴۸/۲٪) بود ولی تنها ۱۰/۷٪ مردم گوشت ماهی را یکبار و یا بیشتر در ماه مصرف میکردند. همچنین نگرش افراد مطالعه در زمینه مصرف بیش از حد گوشت گوسفند کاملاً مثبت بود در مورد اختلاف بین میزان آگاهی و عملکرد مردم به نظر می‌رسد فاکتورهای اقتصادی کمتر دخالت داشته باشد زیرا هزینه انواع گوشتها تقریباً برابر میباشد، بنابراین امید می‌رود بتوان با برنامه آموزش صحیح، فرهنگ مصرف گوشت را اصلاح نمود.

۶۶/۹٪ مردم از اثر بی تحرکی در ایجاد بیماری عروق کرونری با اطلاع بودند یعنی دانش مردم در این زمینه در حد مطلوبی بود اما عملکرد مناسبی در رابطه

بین «آگاهی و نگرش»، «آگاهی و عملکرد» و «نگرش و عملکرد» رابطه معنی دار آماری وجود دارد و با افزایش میزان آگاهی درباره عوامل خطر بیماری عروق کرونری نگرش و عملکرد واحدهای مورد پژوهش نیز بهبود یافته است. هولوو^۱ نیز در بررسی خود نشان داد که با ارتقاء سطح آگاهی مردم، نگرش مثبت نسبت به بیماری عروق کرونری افزایش می یابد [۱۲] با توجه به نتایج این بررسی و اینکه آگاهی و نگرش ثبات قابل رویتی در عملکرد افراد بوجود می آورند بنابراین برنامه ریزیهای منظم جهت ارتقاء آگاهی و عملکرد افراد بعنوان گامهای اولیه پیشگیری از بیماریهای عروق کرونری ضروری بنظر می رسد.

تشکر و قدردانی

این طرح با هزینه معانت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل اجرا شده است بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و کلیه کسانی که در اجرای طرح همکاری کرده اند تشکر بعمل می آید.

منابع

- 1-Gazian JM Global burden of Cardiovascular disease. In: Braunwald E, Zipes DP, libby p, editors. Heart disease 6th ed. Philadelphia: W B Saunders com; 2001: 1-18
- 2-Kamwendo K, Hansson M, Hjerp I. Relationships between adherence, Sense of coherence and knowledge in Cardiac rehabilitation. Rehabil Nurs 1998 Sep – oct; 23 (5): 240 – 5, 251.
- ۳ - کتابی شهریار. مبانی طب قلب و عروق. تهران، انتشارات نشر دانش سال امروز، ۱۳۷۳، صفحه ۲۰.
- ۴ - متکلم محمد حسین. مرگ و میر ناشی از بیماریهای قلبی. مجله دارو و درمان. ۱۳۷۹، سال هفتم شماره ۱۸۴، صفحات ۵ تا ۹.

با ورزش و فعالیت فیزیکی نداشتند بطوری که تنها ۱۳٪ مردم این شهر ورزش صحیح و منظم انجام میدادند. تحقیق روی جمعیت آماری در شهر تهران نشان دهنده آن است که ۳۰/۱٪ افراد تحت مطالعه ورزش می کردند و ۶۹/۹٪ تحرک ورزشی نداشتند [۱۱]. در این مورد نیز لزوم انجام آموزش های مناسب در سطح جامعه احساس می شود.

نتایج بدست آمده در مورد آگاهی مردم از خطر استعمال سیگار نشان داد که ۱۵۹ نفر (۴۱/۴٪) کشیدن سیگار را یک عامل خطر ساز برای بیماری قلبی میدانند، از طرفی عملکرد آنها نشان داد که ۲۴٪ آنها سیگار می کشند. نتایج بررسی نشان داد که تنها حدود ۲۶/۸٪ از افراد تحت مطالعه آگاهی خوب از عوامل خطر بیماری عروق کرونری داشتند و اکثریت آنها (۴۲/۲٪) از آگاهی متوسط برخوردار بودند. در بررسی محبوب و همکاران که باهدف تعیین آگاهی، نگرش و عملکرد کارکنان بخش دولتی شهر تبریز در مورد عوامل تغذیه ای موثر در بروز بیماری عروق کرونری انجام شد، یافته ها نشانگر آن بود که ۶۱/۳٪ افراد مورد مطالعه از آگاهی نسبی و ۱۹/۹٪ از آگاهی خوب برخوردار بودند [۹] که با نتایج این تحقیق همخوانی دارد.

همچنین مشخص گردید ۵۱/۳٪ افراد مورد بررسی نگرش مثبتی درباره کنترل عوامل خطر بیماری عروق کرونری داشتند این میزان در مطالعه محبوب و همکاران ۲۲/۶٪ گزارش شده است همبستگی مثبت و معنی داری بین آگاهی و نگرش افراد وجود داشت این امر میتواند نشانگر نقش آگاهی در بهبود کیفیت تمایلات و نگرش افراد در موضوع مورد بحث باشد. در مورد عملکرد افراد مورد بررسی نتایج تحقیق مشخص کرد که ۲۳/۴٪ آنها عملکرد خوب و ۴۰/۹٪ عملکرد ضعیف داشتند. در این مطالعه مشخص شد که

نگرش و عملکرد کارکنان بخش دولتی شهر تبریز در مورد تغذیه‌ای موثر در بروز بیماریهای اسکروتیک عروق قلب. مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز. ۱۳۷۸، دوره اول، شماره ۲ صفحات ۱۰ تا ۱۸.

۱۰ - محمد علیزاده هوشنگ. بررسی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد مردم شهر همدان در برابر عوامل خطر ساز بیماریهای قلبی - عروقی. خلاصه مقالات اولین کنگره سراسری طب پیشگیری ۱۳۷۸ صفحه ۳۲.

۱۱ - بیگی فرهاد. فعالیت فیزیکی. مجله دانشمندان ماهنامه بهمن، ۱۳۷۹ شماره ۴۴۸، سال سی و هشتم، صفحات ۶۴ تا ۶۵.

12-Holloway A. patient knowledge and Information concerning medication on discharge from Hospital. J Adv Nurs 1996 Dec; 24(6):1169-74.

۵ - مسیح نیا فرهنگ. تغییرات عوامل خطر بیماری عروق کرونری در رابطه با گذشت زمان. مجله پژوهنده. زمستان ۱۳۷۶، سال دوم، شماره ۴، صفحات ۷۷ تا ۸۰.

6-Taylor C. Fundamental of Nursing 3th ed. Philadelphia: J w Lippincotte com; 1997:172-6.
7-Piette JD, Moos RH. The influence of distance death, and readmission on ambulatory care use, following a myocardial infarction. Health serv Res. 1996 Dec; 31(5): 573- 91

۸ - صراف زادگان نضال، توسلی علی اکبر، مرتضوی محمد باقر، خالصی حسنعلی، سلیمانی فر بهرام. میزان آگاهی و عملکرد مردم شهر اصفهان در مورد عوامل خطر ساز بیماریهای قلبی و عروقی. مجله نبض ۱۳۷۴، شماره چهارم، سال پنجم صفحات ۱۸ تا ۲۶.

۹ - محبوب سلطانعلی، علیپور بیت اله، عارف حسینی سید رفیع، کوشاور حسین، علیپور سرور. مطالعه آگاهی،